TẢN MẠN TRƯỜNG XƯA

Lê Thế Hiển

Một buổi sáng mùa thu ở vùng Đông Bắc Mỹ, ngồi mở computer ra xem, thấy email từ trong nước Bạn phóng ra nhắn : *Đang dự tính làm cuốn Đặc San Xuân Mậu Tuất-2018, có lẽ là cuốn chót trong đời đấy vì đã thấy lực bất tòng tâm rồi, nhặt nhạnh chút kỷ niệm về trường xưa, bạn cũ còn nhớ được thì cho một bài, ngăn ngắn thôi cũng được .*

Đã trên dưới tám chục cả rồi, đầu óc còn nhớ được bao nhiêu. Tính từ đầu thập niên 1950 đậu vào lớp Đệ Thất trường Trung học Nguyễn Trãi - Hà Nội, vẫn cùng đồng môn Nguyễn Đức Hinh ăn bánh tôm trước cổng trường, đến mùa Xuân này đã ngót nghét bảy mươi năm. Đời người bảy mươi năm đã là dài và hiếm như nhà thơ Đỗ Phủ bảo. Nhưng quên gì thì quên chứ những kỷ niệm về trường xưa bạn cũ vẫn bàng bạc

trong đầu. Nó không rõ nét, nhưng vẫn cảm thấy cái ấm áp của tuổi học trò, như cái bắt tay thân ái của bạn mình ngay hôm qua thôi. Những tiếng gọi nhau *mày tao, toa moa* sao nghe vẫn gần gũi quá !

Di cư năm 1954, tiếp tục học Đệ Ngũ và Đệ Tứ ở trường Nguyễn Trãi chuyển vào Miền Nam, lúc ấy mượn trụ sở trường Tiểu học Trương Minh Ký ở đường Nguyễn Thái Học Sài Gòn, mình thường hay đi sớm để có thời giờ vào rạp ciné Đại Nam ngắm ảnh các tài tử điện ảnh Mỹ rất được ái mộ như Robert Taylor, John Wayne, Victor Mature.... nhất là các nữ minh tinh như Elizabeth Taylor, Lana Turner với đôi mắt và nụ cười đẹp mê hồn. Nhớ trưởng lớp Phạm Trọng Sách dáng cao ráo, lúc nào cũng nghiêm chỉnh. Nhớ Đặng Trí Hoàn hay biểu diễn ngồi trên ghi đông xe đạp, đạp xe đi giật lùi. Nhớ Nam Sinh Tín thuở ấy đã rất cốt-tô nhờ chuyên tập tạ. Nhớ Nguyễn Sâm rất đẹp trai, có nước da trắng hồng. Nhớ Phạm Hữu Độ luôn luôn tự tin vì là môn sinh của võ đường Vovinam. Chu Trí Lệ, Bùi Công Huề cũng thế, không tập tạ thì cũng ở lò boxing nào đấy. Tan trường ra về, các bạn thường đạp xe cùng nhóm với nhau, khoá xe đạp mở sẵn, đề phòng các nam sinh trường Petrus Ký tập kích. Phòng vậy thôi chứ có bao giờ đụng độ nhau đâu. Nhớ dáng dấp thư sinh của Trần Ngọc Quân, Lê Duy San. Và còn nhớ nhiều lắm.

Sau khi tốt nghiệp Trung học Phổ thông, cùng các bạn sang học trường Chu Văn An chuyển từ Hà Nội vào Sài Gòn, lúc ấy được trường Trung học Petrus Ký nhường cho một dãy lầu hai từng ở phía sau, có lối vào từ đường Trần Bình Trọng, giáp với một sân đá bóng rất rộng. Thuở ấy, cơ sở trường hạn hẹp nên trường chỉ có từ lớp Đệ Tam đến lớp Đệ Nhất. Trường đúng là nơi "quần anh hội." Các đồng môn xuất xứ từ khắp các trường chuyển từ miền Bắc vào, nào Chu Văn An, Nguyễn Trãi Hà Nội, nào Ngô Quyền Hải Phòng. Đào Văn Khánh, Nguyễn Văn Quyên thường hãnh diện nhắc đến xuất thân từ Ngô Quyền. Chỉ ba năm ngắn ngủi, nơi đây là lò đào tạo ra nhiều nhân tài cho đất nước sau này. Phạm Hoán đã hé lộ năng khiếu vẽ qua trang bìa các đặc san Xuân cuối năm của trường. Đỗ Phan Hạnh có chiều cao rất thích hợp cho vai dập bóng, khiến đội bóng chuyền của trường là một đối thủ "độc cô cầu bại" trước các đội trường khác. Vũ Hải Long đã lộ rõ năng khiếu toán học nên không lạ khi bạn lấy tiến sĩ nguyên tử ở Pháp dễ dàng. Hoàng Cơ Định cũng nổi trội về môn hoá học. Dương Kiền đã rất chặt chẽ trong tranh luận, sau là một luật sư giỏi. Nguyễn Vũ Văn đã tiềm tàng tài năng về thơ văn. Bạn Nguyễn Long xuất sắc nhiều môn, được học bổng du học ngay khi tốt nghiệp Tú tài thứ hạng rất cao, tiếc là bạn bị tử nạn trong chuyến đi chơi Đà Lạt trước ngày

lên đường. Còn nhiều bạn nữa, không thể kể hết được. Trường đã cho tôi kiến thức và cho tôi tình bạn. Tình bạn *mày tao, toa moa* nay nó vẫn còn mãi đến tận bây giờ dù tuổi đời đã vượt mức cổ lai hy từ lâu. Ra đời đố bạn tìm được tình bạn mày tao thế này.

Ra trường, bạn ta đi tám hướng mười phương. Phục vụ trong đủ mọi ngành nghề. Nhớ ra bạn Trần Vũ Khẩu vào quân trường ngay. Nhớ bạn đã đến trường Luật Sài Gòn tìm mình rủ đi ăn phở trong bộ quân phục tác chiến với bông mai vàng trên cổ áo. Bạn kể chuyện chiến trận vùng cao. Bạn dắn dỏi và điềm tĩnh khác hẳn vẻ nhu mì ít nói khi còn ngồi bên nhau trong lớp học mấy năm trước. Gặp nhau được một lần thì được tin bạn đã hy sinh trong một trận đụng độ ở miền Trung. Nhưng có lẽ người khoác chiến y sớm nhất là Đặng Trí Hoàn. Hoàn chọn binh chủng mũ đỏ oai hùng và còn nổi tiếng về thơ với bút hiệu Hà Huyền Chi và Mậu Binh. Chu Trí Lệ, Nguyễn Xuân Phúc, Nguyễn Kim Đễ ... đều là những sĩ quan tuyệt vời của quân đội. Phạm Hữu Độ, Vũ Văn Khuông vào Quốc Gia Hành Chánh rồi trở thành những nhà hành chánh giỏi giang tận tuy với chức vụ. Nguyễn Tiến Dy, Nguyễn Lãng Uyên trở thành những thầy thuốc xuất sắc. Nguyễn Trọng Dũng là một kỹ sư điện góp tay làm thủ đô Sài Gòn là Thủ Đô Ánh Sáng không thua gì París. Một San vào ngành Thẩm phán Công tố rồi Luật sư, một San ra

sĩ quan Hải quân thỏa chí hải hồ sông nước. Phạm Đình San có làm chỉ huy một căn cứ hải quân ở Long Xuyên. Các bạn Nguyễn Sâm, Trần Ngọc Quân, Lưu Ngọc Thuỷ, Nguyễn Văn Quyên ... vào ngành giáo dục, là những nhà giáo mẫu mực. Mô phạm ở phạm vi nhà trường nhưng ở chốn riêng tư, bên mấy lon bia, vẫn là bạn mày tao.

Nguyễn Đức Hinh mới từ Dallas, Texas gọi hỏi :

- Này Hiển, lâu nay mày có tin gì về thằng Đoàn La không ? sao nó trốn kỹ thế ? cả thằng Đỗ Trí Khang nữa ?

Đồng môn Hinh sắp có chắt rồi vẫn mày tao, thằng nọ thằng kia, đó là nét đẹp văn hoá thuở học trò. Nhìn quanh, vắng vẻ quá, chỉ còn biết phôn cho nhau để được nghe tiếng của nhau, để biết ta còn có bạn. Như bạn Quân đề tặng trong cuốn Cuối Đời Nhìn Lại số 13 "MỪNG TA CÒN CÓ NHAU." Hinh lại gọi phôn khoe, vừa được cháu thải cho một cái iPad cũ và chỉ cho xem nhiều chương trình hay lắm và dặn, mày nhớ sắm một cái cho tuổi già đỡ cô quạnh. Than vãn với đốc tờ Uyên sao dạo này thấy mắt kém hẳn đi thì được tu bíp kê cho một toa chữa mẹo bằng cách gởi qua email hình mấy cô tóc vàng con nhà nghèo chẳng có quần có áo gì cả, bảo cứ ngắm, ngày mấy cữ cũng được, mắt sẽ sáng ra. Đây là phép ngắm đào tiên mà

các đốc tờ Mỹ lấy từ kết quả lâm sàng đã đăng trên Medical Journal of New England, USA. Thế mà kết quả rất khả quan không khác gì nhạc sĩ Tư Vững đờn cò được tiên ông cho mấy viên tiên dược nhỏ bằng hạt bo bo, vừa lọt khỏi miệng đã thấy mắt mở thao láo, vừa sáng mắt lại sáng cả lòng nữa. Nhưng sau đó thì nhạc sĩ ôm mặt khóc xụt xùi, xin được mù trở lại và chỉ muốn được như Bồ Tùng Linh - *ái thính thu phần quỉ xướng thi* - khi thấy thế sự chán ngắt trước các ngang trái của cuộc đời :

Thế sự nhìn ra chán ngắt thôi
Chuyện ma nhàn đọc ngẫm xem chơi
Ma mà tình nghĩa hơn người thực
Thì bạn cùng ma đủ thú rồi.
Cũng giận cũng hờn cũng ỉ ôi
Vơi đầy nước mắt lúc chia phôi
Tình ma chung thủy sau như trước
Coi đấy thì ma có khác người.

Nhớ đến bạn lại nhớ đến thầy. Nhớ đến thầy dậy Pháp Văn Trần Đình Ý đến trường lúc nào cũng complet tươm tất bất kể nắng mưa. Thầy đi xe đạp, cứ đến ngã tư Thầy lại cẩn thận xuống dắt xe qua đường rồi mới lên xe đạp tiếp. Thầy Quỳnh dạy Vạn Vật vẽ hình trên bảng rất đẹp. Thầy Trương Đình Ngữ dạy Vật Lý rất đẹp trai, giảng bài rất cuốn hút. Nhiều bạn có mộng học sư phạm đều do hình tượng của Thầy mà ra.

Mình cũng rất thích nghề nhà giáo nhưng thi vào Đại học Sư phạm không được. Thi Nông Lâm Súc cũng tong. Xin vào không quân thì mắt phải cận nặng, bị chê. Ghi danh vào Luật khoa vậy. Trời không cho làm chim bằng thì ta làm chim sẻ vậy. Thầy dạy Việt Văn Vũ Khắc Khoan có dáng điệu lừng khừng triết nhân, thầy giảng về Chinh Phụ Ngâm thì nhất. Thầy Quĩ dạy Toán lúc nào cũng sôi nổi. Thầy Bạch Văn Ngà thì lạnh lùng không bao giờ cười. Giờ toán của Thầy là mình sợ nhất. Mình đã núp sau tấm lưng cánh phản của Đỗ Phan Hạnh mà Thầy vẫn moi đúng tên lên bảng. Mình học ban B nhưng lại dốt toán. Thầy vừa xướng tên, cả lớp đã cười ầm lên. Mình lừng khừng lên bảng, tay cầm phấn lắng nghe Thầy đọc một đề toán hình học không gian. Mình vừa vẽ vừa giải, thấy lớp lại cười rộ lên. Nghe tiếng Thầy bảo :

- Im lặng ! Để anh ấy giải.

Nhưng rồi mình đứng đực ra vì chẳng thấy lối ra Một lúc thì thầy bảo :

- Thôi anh về chỗ, có sáng tạo đấy, nhưng sáng tạo sai rồi !

Cả lớp lại được một trận cười. Khoảng năm 1971 gặp Thầy ở phi trường Long Xuyên, mình ra nhận và chào Thầy. Thầy xuống dạy ở Đại học Long Xuyên. Mình cũng có một cua về Luật Thương Mại ở đây.

Mình mời Thầy về nhà ăn cơm. Thầy trò nhắc lại kỷ niệm Chu Văn An. Lần đầu tiên mình thấy Thầy cười khi mình nhắc lại lần Thầy gọi lên bảng. Thầy hỏi :

- Nay các anh đã ra đời cả, còn gặp nhau thường không ?

Thầy Bùi Đình Tấn dạy Pháp Văn cũng xuống dạy Đại học Long Xuyên, mình cũng có dịp mời Thầy dùng cơm, trò cũng nhắc nhiều chuyện cũ. Lúc này Thầy trò cởi mở chứ không giữ kẽ như thời còn dưới mái trường xưa.

Nay các thầy đã là những người MUÔN NĂM CŨ. Nhiều trò cũng đã đi theo các thầy. Kỷ niệm về trường xưa chỉ còn bàng bạc qua mấy vần thơ sau đây :

Nhớ về thầy cũ bạn xưa
Mái trường ấp ủ ước mơ bao điều
Hoài bão bay bổng cánh diều
Cùng ai chung bước những chiều nắng mưa.
Bây giờ mộng đã tàn chưa
Nhìn quanh bạn cũ lưa thưa mấy người.
Lững lờ ngày tháng trôi xuôi
Chờ xem một kiếp luân hồi nào đây.
Thôi đành lỗi hẹn cỏ cây
Vời trông non nước chân mây cuối trời!

Vũ Văn Khuông mất, ít lâu sau khi sang định cư tại Mỹ. Nay vẫn nhớ cái tình Chu Văn An bạn đã dành

cho trong lúc cùng nhau trong cơn bỉ cực.

Bữa cơm với tí nước muối mà bạn vẫn giúi cho trái ớt tươi chẳng biết bạn đào ở đâu ra. Chỉ một chút chất tươi ấy đã làm tinh thần sảng khoái hẳn ra trong tình trạng tuyệt vọng không còn biết bấu víu vào đâu. Tình bạn CVA đã vực dậy niềm hy vọng. Dựa vào nhau mà sống, mà vượt qua mọi khó khăn. Miếng cơm cháy, lon ghi-gô nước cơm Phạm Hũu Độ làm nhà bếp lén lút chuyển cho là những thần dược cực hay sau những ngày đói lả. Chu Trí Lệ lia chia được mớ rau dại san sẻ bát canh suông làm cái lạnh cắt ruột như giảm đi. Không thể gọi là một bữa nhưng đúng là "một bữa khi đói" thật !

Cái tình CVA đã gắn kết để tìm đến nhau trong lúc tha phương. Vừa định cư ở vùng Đông Bắc Mỹ cuối năm 1990 thì anh Hoàng Song Liêm tìm đến nói là một thân hữu ở Canada giới thiệu. Anh Liêm là CVA từ Hà Nội. Anh ra trường thì tôi mới vào Đệ Thất. Anh và gia đình sang Mỹ từ 75 đã có cơ ngơi là một restaurant nhỏ đủ nuôi cả gia đình. Anh cho gia đình tôi mượn quán ăn của anh để bán điểm tâm buổi sáng. Làm được bao nhiêu ăn bấy nhiêu không lấy công xá gì. Anh chị còn hướng dẫn chúng tôi đủ thứ trong lúc chân ướt chân ráo mới đến Hoa Kỳ.

Anh là dân CVA gặp duyên Chị là dân Gia Long.

Anh là nhà thơ, làm báo ở Hà Nội lúc còn rất trẻ. Qua mục tìm bạn bốn phương mà kẻ Bắc người Nam gặp gỡ nhau và nên duyên cho đến tận bây giờ, đã bước vào tuổi chín mươi. Còn chúng ta, nói đến CVA là nói đến Trưng Vương, nói đến Petrus Ký là nói đến Gia Long, nói đến Lê Văn Duyệt là nói đến Võ Trường Toản, Hồ Ngọc Cẩn... Nó như là một định mệnh đã an bài. Bà xã nhà mình cũng là dân "Trưng Vương Khung Cửa Mùa Thu" đấy và cũng như mình, lúc nào cũng đau đáu hoài niệm về trường cũ :

Mỗi độ lá vàng rơi đất khách
Lòng còn lưu luyến nhớ Trưng Vương.

Cũng như mình liên hệ với nhóm CVA59 thì Bà cũng giữ mối liên hệ với nhóm TV53-60 của bà. Nhóm này cũng hay tổ chức họp mặt hàng năm và gọi nhau ơi ới. Mới đây nhóm ra một cuốn MỘT THOÁNG HOÀI NIỆM TV Khóa 53-60, sưu tầm được hình các lớp của riêng khoá từ lớp Đệ Thất đến lớp Đệ Nhất, có đánh số chỉ tên rất công phu. Chỉ nguyên việc dò tìm được tên tuổi các bạn cũ trong hình đã là một kỳ công rồi. Bà xã của tôi chính là người trong câu thơ *Cùng ai chung bước những chiều nắng thưa* của mình đấy. Bà là người đã một tay nuôi bày con năm đứa - đứa đầu lên chín, đứa út còn ẵm ngửa - trong thời gian mình chu du ngoài Bắc bảy tám năm trời đấy. Lúc về mình có ý định tặng Bà một thằng cu Thêm thì Bà ấy cứ chắp tay

vái mình lia lịa như nhà chị Dậu trong chuyện TẮT ĐÈN của Ngô Tất Tố vậy :

- Thôi, con xin Cụ Lớn tha cho con. Cụ Lớn cho con hai chữ bình an để con còn chạy chợ nuôi đàn con dại ạ !

Mình tán :

- Người xưa bảo thêm người thêm của, không nghe thì cứ nghèo khướt cù đèn ra đấy !

Bà ấy vẫn không nghe. Nay muốn Thêm Của thì lực đã bất tòng tâm mất rồi ! Ai bảo !

Thành phố mình đang ở, may mắn có hai Chu Văn An. Anh Nguyễn Tú cùng khoá với anh Hoàng Song Liêm từ Hà Nội. Chị cũng là dân Gia Long. Một bạn CVA59, Trần Song Tuấn, phôn, email và có thể gặp nhau hàng ngày. Giao tình thân thiết như người trong nhà. Nhà có món gì nhấc phôn gọi nhau. Chuyển email

cho nhau bất cứ lúc nào khi có tin tức gì mới. Tuấn là một handy man, nhà có trục trặc gì lại ới bạn đến sửa dùm. Cũng cám ơn đồng môn Dzũng Điện luôn luôn đưa lên web tin tức về bạn bè, nên xa mà vẫn thấy gần. Mỗi lần các đồng môn trong nước họp mặt, gởi hình ảnh sang, Dzũng đều đưa lên mạng ngay. Thấy gần gũi quá ! Bạn nào vào nhà thương là biết ngay và luôn cầu nguyện cho bạn ta sớm bình phục và thoát kiếp nạn. Biết Trần Lam Giang vừa thoát hiểm về nhà là thở phào nhẹ lòng. Thấy Lưu Ngọc Thuỷ qua giải phẫu được về nhà tĩnh dưỡng, cưỡi được Honda ra phố mua sinh tố, chị Minh Hải không phải ngược xuôi vất vả nữa, vui mừng biết bao !

Cách xa nửa vòng trái đất, chỉ còn biết :

Ngồi đây, xây mộng, ước xa xôi
Mong bụt hiện ra, ứng một lời
Trở lại trường xưa, nơi chốn ấy
Vòng tay xiết chặt bạn bè tôi !

Chúc tất cả các BẠN ĐỒNG MÔN khắp nơi :

Xuân Mậu Tuất 2018
THÂN TÂM AN LẠC
và
MỌI SỰ BÌNH AN !

Lê Thế Hiển